

Πώς να υποστηρίξουμε τα Έξυπνα Χωριά; Κατευθύνσεις για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης LEADER

1. Εισαγωγή	1
2. Τι σημαίνει ότι το LEADER στηρίζει τα Έξυπνα Χωριά;	2
3. Βασικοί παράγοντες επιτυχίας για το LEADER και τα Έξυπνα Χωριά	3
4. Ποιες είναι οι κύριες δράσεις για την ανάπτυξη Έξυπνων Χωριών;	4
5. Πόροι και εργαλεία του ΕΔΑΑ	4

Το παρόν έγγραφο εργασίας συμπληρώνει τα σχετικά ενημερωτικά έγγραφα που κατάρτισε η Θεματική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) για τα Έξυπνα Χωριά και αξιοποιεί πληροφορίες που συλλέχθηκαν και κοινοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Θεματικού Εργαστηρίου LEADER για τα Έξυπνα Χωριά. Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου δεν εκφράζει την επίσημη άποψη της DG AGRI.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αξιοποιώντας τα αποτελέσματα του Θεματικού Εργαστηρίου LEADER για τα Έξυπνα Χωριά⁽¹⁾, σκοπός του παρόντος εντύπου είναι να συμπληρώσει το ενημερωτικό έντυπο⁽²⁾ του ΕΔΑΑ στο οποίο παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους το LEADER/CLLD στηρίζει την έννοια των Έξυπνων Χωριών. Το παρόν έντυπο παρουσιάζει συμπληρωματικές πληροφορίες για το πώς τα Έξυπνα Χωριά μπορούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο του LEADER. Εξετάζονται πιθανά βασικά στάδια για τους εμπλεκόμενους φορείς LEADER οι οποίοι σχεδιάζουν να στραφούν προς την ανάπτυξη Έξυπνων Χωριών και παρέχει ορισμένες συστάσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους εμπλεκόμενους φορείς LEADER προκειμένου να ληφθούν υπόψη στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Πιο γενικές πληροφορίες για τα Έξυπνα Χωριά είναι διαθέσιμες μέσω της ηλεκτρονικής πύλης για τα Έξυπνα Χωριά του ΕΔΑΑ⁽³⁾.

- (1) https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-leader-thematic-lab-smart-villages_en
- (2) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/smart-villages_orientations_leader-clld.pdf
- (3) https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_en

2. ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΤΟ LEADER ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ;

Το LEADER παρέχει λύσεις ανάπτυξης σε «υπο-περιφερειακές» περιοχές μέσω της συμμετοχής τοπικών εταίρων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης. Οι Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης πρέπει να περιλαμβάνουν «καινοτόμα στοιχεία στο τοπικό πλαίσιο».

Οι προσεγγίσεις των Έξυπνων Χωριών αναπτύσσουν καινοτόμες τοπικές λύσεις σε επίπεδο κοινότητας. Σύμφωνα με τον ορισμό εργασίας των Έξυπνων Χωριών, αυτά είναι «κοινότητες σε αγροτικές περιοχές που χρησιμοποιούν καινοτόμες λύσεις για να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους, βασιζόμενες στα τοπικά πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες του τόπου τους». Αυτό σημαίνει επίσης ότι δεν υπάρχει κάποιος «απόλυτος» ορισμός ή ένα μοντέλο που να καλύπτει κάθε περίπτωση για τα Έξυπνα Χωριά.

Επίσης, τα Έξυπνα Χωριά στηρίζονται σε μια συμμετοχική προσέγγιση και σε ορισμένες περιπτώσεις, κάνουν χρήση ψηφιακών τεχνολογιών ώστε να προσφέρουν λύσεις στις τοπικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές κοινότητες.

Στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (2014-2020), το LEADER έχει προγραμματιστεί επίσημα με έναν ελάχιστο κατανεμημένο προϋπολογισμό ως αναπόσπαστο μέρος των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ). Τα Έξυπνα Χωριά δεν έχουν συγκεκριμένη παρέμβαση ή προϋπολογισμό

στο πλαίσιο των ΠΑΑ γι' αυτή την προγραμματική περίοδο και συνεπώς, το LEADER μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό μέσο στήριξής τους. Υπό αυτή την έννοια, η προσέγγιση με βάση τα μελλοντικά Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ θα έχει πολλές ομοιότητες.

Θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα τόσο στο LEADER όσο και στα Έξυπνα Χωριά να αναπτύξουν τοπικές λύσεις για τις τοπικές ανάγκες που θα προσδιοριστούν από τις ενδιαφερόμενες κοινότητες, οι οποίες συνεισφέρουν στην ανάπτυξη των περιοχών τους. Οι καινοτόμες λύσεις στα Έξυπνα Χωριά συχνά επικεντρώνονται στη στήριξη τοπικών δράσεων που οδηγούν σε ψηφιακή, πράσινη ή κοινωνική «μετάβαση». Αυτή η μετάβαση συχνά συνεπάγεται δράσεις σχετικά με βασικές υπηρεσίες, όπως περίθαλψη, εκπαίδευση, κινητικότητα και ενέργεια. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορεί να ενθαρρύνουν τις προσεγγίσεις των Έξυπνων Χωριών για να αντιμετωπίσουν ορισμένες συγκεκριμένες θεματικές προτεραιότητες που ορίζονται στο Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ (π.χ. κλιματική αλλαγή, κοινωνική ένταξη).

Για να γίνει καλύτερα κατανοητό το πλαίσιο στο οποίο το LEADER και τα Έξυπνα Χωριά μπορούν να έχουν αλληλεπιδράσεις και στο οποίο το LEADER μπορεί να παράσχει στήριξη στα Έξυπνα Χωριά, ενδεχομένως να είναι χρήσιμο να γίνει σύγκριση της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών με τα βασικά στοιχεία της προσέγγισης LEADER.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ LEADER*	ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
«Υπο-περιφερειακές» περιοχές		<ul style="list-style-type: none"> Στο LEADER, απαιτείται εξ αρχής ο ορισμός της περιοχής παρέμβασης της Ομάδας Τοπικής Δράσης (εντός ορισμένων πληθυσμιακών ορίων) κατά τη χάραξη της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης. Για τις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών, δεν απαιτείται η ύπαρξη προκαθορισμένης «υπο-περιφερειακής» περιοχής (ή περιοχής της Ομάδας Τοπικής Δράσης). Σκοπός είναι να υπάρξει ανταπόκριση στις πρωτοβουλίες των πολιτών σε ένα ή δύο χωριά εντός της περιοχής μιας ΟΤΑ ή σε ομάδες χωριών που μπορεί να υπάρχουν σε διαφορετικές περιοχές ΟΤΑ.
Ομάδες Τοπικής Δράσης		<ul style="list-style-type: none"> Στο LEADER, απαιτούνται (επίσημες σύμφωνα με τον κανονισμό) Ομάδες Τοπικής Δράσης για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης. Οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών δεν απαιτούν την ύπαρξη «επίσημων» Ομάδων Τοπικής Δράσης αλλά μπορούν να προέρχονται από ανεπίσημες ομάδες των τοπικών κοινοτήτων, ΜΚΟ κ.λπ.
Ολοκληρωμένες και πολυτομεακές Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης βάσει περιοχών		<ul style="list-style-type: none"> Η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης βάσει περιοχών αποτελεί απαίτηση της προσέγγισης LEADER. Τα Έξυπνα Χωριά στηρίζουν τους τοπικούς φορείς στην εξεύρεση λύσεων για συγκεκριμένες τοπικές προκλήσεις. Δεν αποτελούν «μικρές» στρατηγικές LEADER. Περισσότερο στοχεύουν σε συλλογικά έργα και μπορούν επίσης να λειτουργήσουν ανεξάρτητα, χωρίς την ύπαρξη Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης LEADER.
Βάσει τοπικών αναγκών και δυνατοτήτων		<ul style="list-style-type: none"> Η συμμετοχή τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων στη χάραξη και εφαρμογή της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης καθώς και στον προσδιορισμό των τοπικών αναγκών έχει ουσιώδη σημασία για το LEADER. Οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών βασίζονται στις τοπικές ανάγκες, τις ικανότητες και την ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων.
Δικτύωση		<ul style="list-style-type: none"> Η δικτύωση αποτελεί ουσιώδη αρχή του LEADER και ισχυρό παράγοντα επιτυχίας για τις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών. Η δύναμη του LEADER έγκειται στην εμπύκνωση, τη διασύνδεση πόρων και την πρόσβαση σε εξειδικευμένες συμβουλές. Ομοίως, στα Έξυπνα Χωριά έχει ιδιαίτερη σημασία να εμπλακούν «φορείς» γνώσεων (ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια) σε δραστηριότητες δικτύωσης.
Συνεργασία		<ul style="list-style-type: none"> Η συνεργασία αποτελεί ουσιώδη αρχή του LEADER. Η συνεργασία είναι ισχυρός παράγοντας επιτυχίας για την κλιμάκωση των πρωτοβουλιών των Έξυπνων Χωριών και μπορεί να εντάξει εταίρους που δεν καλύπτονται από το LEADER.
Καινοτομία		<ul style="list-style-type: none"> Η καινοτομία αποτελεί ουσιώδη αρχή του LEADER. Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή καινοτόμα στοιχεία λαμβάνοντας υπόψη το τοπικό πλαίσιο, ενώ η καινοτομία θα πρέπει να αξιολογείται με βάση την τοπική κατάσταση. Επίσης, τα Έξυπνα Χωριά στηρίζονται στις τοπικές ανάγκες και αποσκοπούν στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων για τις ανάγκες αυτές σε τοπικό επίπεδο (χωριά, κοινότητα).

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ LEADER ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Υπάρχουν αξιόλογες δυνατότητες γόνιμης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις προσεγγίσεις του LEADER και των Έξυπνων Χωριών. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης LEADER βρίσκονται στην κατάλληλη θέση για να στηρίζουν τα Έξυπνα Χωριά. Προκειμένου να είναι αποτελεσματική αυτή η στήριξη από το LEADER, το πιο σημαντικό στοιχείο είναι ένα πλαίσιο που διασφαλίζει ότι οι ΟΤΑ LEADER μπορούν να εφαρμόσουν πλήρως όλα τα χαρακτηριστικά του LEADER χωρίς υπερβολικούς διοικητικούς και άλλους φραγμούς, με ένα ευνοϊκό περιβάλλον από την άποψη της πρόσβασης σε κονδύλια, των κανονισμών που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των Έξυπνων Χωριών και του συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων.

* Με βάση τον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Δεκεμβρίου 2013

3. ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ LEADER ΚΑΙ ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ

Για να είναι επιτυχημένη η στήριξη του LEADER στις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών, είναι απαραίτητη η αλληλεπίδραση αρκετών παραγόντων επιτυχίας. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να αφορούν τα ακόλουθα:

Ρόλος της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ενισχυμένη εμπύχωση και διαμεσολάβηση)	Ευαισθητοποίηση και πρόσβαση σε γνώσεις	Τοπικό όραμα και στρατηγικό πλαίσιο	Ενισχυμένες εταιρικές σχέσεις και συνεργασία	Τα Έξυπνα Χωριά ενταγμένα στα έγγραφα προγραμματισμού	Επαρκείς πόροι – ταχεία, ευέλικτη χρηματοδότηση
---	---	-------------------------------------	--	---	---

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο καθένας από αυτούς τους παράγοντες μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο της στήριξης που παρέχει το LEADER στα Έξυπνα Χωριά:

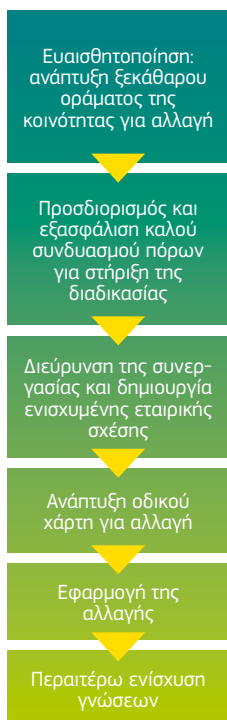
- Ρόλος της Ομάδας Τοπικής Δράσης:** Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) οφείλουν να αξιοποιήσουν και να ενισχύσουν τις δραστηριότητες εμπύχωσης προκειμένου να ευαισθητοποιήσουν και να στηρίξουν τις τοπικές κοινότητες στη δημιουργία του δικού τους οράματος για αυτό που θέλουν να επιτύχουν ως Έξυπνα Χωριά. Για να επιτύχουν τα Έξυπνα Χωριά, οι ΟΤΔ πρέπει να είναι σε θέση να στηρίξουν τις διαδικασίες κοινωνικής καινοτομίας για τις οποίες συχνά είναι απαραίτητη η ενισχυμένη εταιρική σχέση και η ευρύτερη συνεργασία. Αυτά τα στοιχεία ενισχύουν τους τοπικούς εταίρους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών που, κατά παράδοση, συνδέονται με τις εταιρικές σχέσεις των ΟΤΔ και θα πρέπει, ιδανικά, να αντλήσουν ευρύτερη πρακτική γνώση από ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια ή από άλλα δίκτυα γνώσης τα οποία ενδέχεται να λειτουργούν εκτός της τοπικής κοινότητας.
- Ευαισθητοποίηση και πρόσβαση σε γνώσεις** σχετικά με τις προκλήσεις που θα αντιμετωπιστούν μέσω των Έξυπνων Χωριών, τα οφέλη τους, τη βιωσιμότητα και την προστιθέμενη αξία τους στην τοπική κοινότητα (για παράδειγμα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ψηφιοποίηση, βιώσιμη κινητικότητα). Ο παράγοντας αυτός απαιτεί δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, υπό το συντονισμό και με την υποστήριξη της ΟΤΔ σε τοπικό επίπεδο, πρόσβαση σε εξωτερική τεχνολογία και σαφήνεια σχετικά με το τι σημαίνει Έξυπνο Χωριό σε όλα τα επίπεδα του συστήματος υλοποίησης LEADER. Επίσης, είναι αναγκαίο ο τοπικός πληθυσμός να έχει καλύτερη πρόσβαση στις γνώσεις για τις αναδυόμενες τεχνολογίες.
- Τοπικό όραμα και στρατηγικό πλαίσιο:** Οι ΟΤΔ LEADER μπορούν να αποφασίσουν να ενσωματώσουν τα Έξυπνα Χωριά στις δικές τους Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης (ΣΤΑ) κατά τη διάρκεια χάραξής τους. Αυτή η ενσωμάτωση σημαίνει ότι οι Στρατηγικές πρέπει να είναι «εξοπλισμένες» για να ασχοληθούν και να στηρίξουν τα Έξυπνα Χωριά μέσω της χρηματοδοτικής στήριξης, της εμπύχωσης, της δικτύωσης και με άλλα μέσα. Ο συγκεκριμένος ορισμός και η εστίαση στη μετάβαση σε Έξυπνα Χωριά πρέπει πάντοτε να βασίζονται στο τοπικό πλαίσιο (ιδιαίτερες ανάγκες χωριών ή κοινοτήτων). Επίσης, οι ΟΤΔ μπορούν να στηρίξουν πρωτοβουλίες Έξυπνων Χωριών από «κάτω προς τα άνω» (bottom-up), οι οποίες εξελίσσονται στη δική τους περιοχή παρέμβασης με πρωτοβουλία τοπικών «πρωταθλητών» που μπορούν να είναι φυσικά πρόσωπα, ΜΚΟ, επιχειρήσεις ή ιδρύματα.
- Ενισχυμένη εταιρική σχέση και συνεργασία:** Οι συνεργασίες και οι εταιρικές σχέσεις στις οποίες εμπλέκονται οι ΟΤΔ και δραστηριοποιούνται στη δική τους περιοχή παρέμβασης πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή σχετικών φορέων τεχνολογίας (πανεπιστήμια, κέντρα επιμόρφωσης, ερευνητικά ιδρύματα κ.λπ.) για τη διευκόλυνση των διαδικασιών κοινωνικής και τεχνολογικής καινοτομίας που απαιτούνται για τη μετάβαση σε Έξυπνα Χωριά. Ταυτόχρονα, οι ΟΤΔ που συμμετέχουν στη μετάβαση σε Έξυπνα Χωριά πρέπει να δραστηριοποιηθούν ενεργά σε δίκτυα με εμπειρία για τα Έξυπνα Χωριά καθώς και σε άλλες ΟΤΔ που συμμετέχουν σε ένα Έξυπνο Χωριό.
- Έξυπνα Χωριά ενταγμένα στα έγγραφα προγραμματισμού:** Η έννοια του Έξυπνου Χωριού πρέπει να ενσωματωθεί στα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού τοπικής, περιφερειακής και εθνικής ανάπτυξης έτσι ώστε η ανάπτυξη των Έξυπνων Χωριών να βασιστεί σε γερά θεμέλια. Ο ενισχυμένος ρόλος των Ομάδων Τοπικής Δράσης LEADER στην παροχή ουσιαστικής στήριξης στα Έξυπνα Χωριά πρέπει επίσης να αναγνωριστεί στα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού (προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης ή τα μελλοντικά στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ) και από τις σχετικές περιφερειακές και εθνικές αρχές. Βάσει αυτού, οι Ομάδες Τοπικής Δράσης του LEADER θα πρέπει να έχουν ξεκάθαρη εντολή και πόρους για να ασχοληθούν με τα Έξυπνα Χωριά.
- Επαρκείς πόροι, ταχεία και ευέλικτη χρηματοδότηση:** Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση του LEADER πρέπει να είναι απλή, γρήγορη και ευέλικτη προκειμένου να αποδώσουν τα Έξυπνα Χωριά. Λόγω του εύρους και της πολυπλοκότητας ορισμένων έργων για τα Έξυπνα Χωριά, εργαλεία όπως η χρήση της μεθόδου του απλουστευμένου κόστους⁽⁴⁾ και συνδυασμοί διαφόρων πηγών χρηματοδότησης (άλλα μέτρα του ΕΓΤΑΑ, άλλα κονδύλια της ΕΕ, εθνική, περιφερειακή και τοπική χρηματοδότηση), συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των πιο «περίπλοκων έργων». Η χρήση της μεθόδου του απλουστευμένου κόστους έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς μειώνει τον διοικητικό φόρτο (διοικητικό κόστος ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, την τεκμηρίωση, τον δαπανώμενο χρόνο) σε σχέση με την ανάγκη να αιτιολογηθεί κάθε κονδύλι (στοιχείο που μπορεί να είναι ιδιαίτερα κουραστικό στην περίπτωση περίπλοκων έργων με διάφορα είδη δραστηριοτήτων και δαπανών). Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης πρέπει να έχουν επαρκές επίπεδο πόρων για την τοπική εμπύχωση και ανάπτυξη ικανοτήτων, δηλαδή δύο καίριες προϋποθέσεις για να έχουν επιτυχία οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών.

(4) Περισσότερες πληροφορίες:

- στη σελίδα των εκδηλώσεων του εργαστηρίου του ΕΔΑΑ για τη χρήση της μεθόδου του απλουστευμένου κόστους «Εμπειρίες που αποκτήθηκαν και νέες ευκαιρίες» https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-workshop-simplified-cost-options-experience-gained-and-new-opportunities_en
- στο καθοδηγητικό έγγραφο του ΕΔΑΑ για τη χρήση της μεθόδου του απλουστευμένου κόστους (σε πέντε μέρη) στη σελίδα εκδηλώσεων του εργαστηρίου του ΕΔΑΑ για τη χρήση της μεθόδου του απλουστευμένου κόστους στο LEADER/CLLD https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-workshop-simplified-cost-options-leaderclld_en

4. ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ;

Η υλοποίηση της μετάβασης σε Έξυπνα Χωριά απαιτεί ορισμένες δραστηριότητες (δείτε διάγραμμα), ξεκινώντας από την ευαισθητοποίηση για τα Έξυπνα Χωριά στην εκάστοτε περιοχή έως τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της σχετικής μετάβασης/αλλαγής.

Για να σημειώσουν επιτυχία τα Έξυπνα Χωριά σε τοπικό επίπεδο, ο ρόλος των ΟΤΔ στη στρατηγική εμπύκνωση σε σχέση με αυτές τις δραστηριότητες μπορεί να έχει μεγάλη σημασία.

Ορισμένες ΟΤΔ ενδέχεται να εξετάσουν το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης δραστηριοτήτων για τα Έξυπνα Χωριά στις προτεραιότητες της δικής τους Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης και να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν επαρκείς πόροι για τη στήριξη των αναδυόμενων πρωτοβουλιών από τις τοπικές κοινότητες. Επίσης, μπορούν να προχωρήσουν ένα βήμα παραπάνω και να αναλάβουν την ευθύνη για το σύνολο της διαδικασίας διαδραματίζοντας ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών για τη δημιουργία Έξυπνων Χωριών εξ αρχής (ξεκινώντας με την ευαισθητοποίηση σε τοπικές κοινότητες σχετικά με τα Έξυπνα Χωριά) και σε κάθε στάδιο χωριστά της διαδικασίας.

Το επίπεδο δέσμευσης της ΟΤΔ θα εξαρτάται από το τοπικό πλαίσιο, το μέγεθος της εκάστοτε περιοχής, τον πληθυσμό και τους πόρους, τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού και των κοινοτήτων, καθώς και από τον υφιστάμενο αριθμό δραστηριοτήτων άλλων τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων για το Έξυπνο Χωριό. Οι ΟΤΔ που ασχολούνται με τα Έξυπνα Χωριά μπορούν να επικεντρωθούν σε σημαντικά στοιχεία

όπως η στρατηγική εμπύκνωση, η κοινωνική καινοτομία και η συμμετοχή της κοινότητας, τα οποία βρίσκονται στο επίκεντρο της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών.

ΜΕΤΑΒΑΣΕΙΣ - ΒΑΣΙΚΗ ΠΤΥΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Η ιδέα μιας διαδικασίας μετάβασης – προς την κατεύθυνση ψηφιακών εφαρμογών και άλλων λύσεων, σε πιο ενισχυμένες αγροτικές κοινότητες και νέες υπηρεσίες, περισσότερη τοπική καινοτομία και νέα δίκτυα γνώσεων – αποτελεί βασικό στοιχείο της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών. Στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, οι ΟΤΔ βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια αυτής της μετάβασης. Στη [Ρουμανία](#), οι Ομάδες Τοπικής Δράσης συνεργάζονται για να προσδιορίσουν αυτό που θα σημάει για τις ίδιες η προσέγγιση των Έξυπνων Χωριών την επόμενη προγραμματική περίοδο, στη [Σουηδία](#) μια ΟΤΔ έχει θέσει τα Έξυπνα Χωριά στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της, στη [Φινλανδία](#) οι ΟΤΔ συμμετέχουν σε έναν [διαγωνισμό Έξυπνων Χωριών](#) και στην [Καταλονία](#) οι ΟΤΔ κλιμάκωσαν τις πρωτοβουλίες τους για τα Έξυπνα Χωριά μέσω της συνεργασίας.

- [Εξερευνήστε μια συλλογή έργων Έξυπνων Χωριών](#) (περιλαμβάνονται έργα που στηρίζονται από το LEADER).
- Εξερευνήστε μια μεγάλη συλλογή έργων και πρωτοβουλιών Έξυπνων Χωριών [εδώ](#).

Η διαδικασία την οποία ακολουθούν τα Έξυπνα Χωριά μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως μια σειρά συγκεκριμένων βημάτων/κατηγοριών δραστηριοτήτων που αξιοποιούν η μία την άλλη, όπου κάθε βήμα μπορεί να είναι σημαντική προϋπόθεση του επόμενου, ξεκινώντας από τον προσδιορισμό των τοπικών αναγκών έως την υλοποίηση επενδύσεων και την κλιμάκωσή τους (δείτε διάγραμμα).

Ανάλογα με το τοπικό πλαίσιο και την «ωριμότητα» των τοπικών πρωτοβουλιών, η ΟΤΔ μπορεί να εμπλακεί σε αυτές τις δραστηριότητες από την αρχή ή να αρχίσει να στηρίζει μια υπάρχουσα δραστηριότητα.

Για παράδειγμα, στις περιοχές μερικών ΟΤΔ οι σχετικές ανάγκες μπορεί να είναι γνωστές και οι ικανότητες και οι ιδέες να είναι διαθέσιμες, αλλά να χρειάζεται να ελεγχθεί η σκοπιμότητα αυτών των ιδεών. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΟΤΔ μπορεί να στηρίξει την εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας ή να αξιοποιήσει περαιτέρω ερευνητικές ικανότητες.

Σε άλλα πλαίσια, μπορεί να έχουν ήδη ολοκληρωθεί πιλοτικά έργα και οι δράσεις να συνδέονται περισσότερο με την υλοποίηση των πρώτων επενδύσεων και την κλιμάκωσή τους. Όσον αφορά άλλες Ομάδες Τοπικής Δράσης καθώς και περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ, οι ιδέες, ανάγκες και ικανότητες δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμα και πρέπει να διερευνηθούν πριν από την εκκίνηση περαιτέρω δραστηριοτήτων.

5. ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΔΑΑ (πολλά από αυτά διατίθενται μόνο στην αγγλική γλώσσα)

- [Πόροι του LEADER](#): Η πύλη πρακτικών γνώσεων σας για το LEADER που είναι συγκεντρωμένες στον ιστότοπο του ΕΔΑΑ
- [LEADER Καινοτομία](#)
- Το [Θεματικό Εργαστήριο του LEADER για τα Έξυπνα Χωριά](#) - σελίδα εκδηλώσεων (με διάφορες παρουσιάσεις για διαφορετικά επίπεδα στήριξης του LEADER προς τα Έξυπνα Χωριά από τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ)
- Η [Πύλη των Έξυπνων Χωριών](#)
- [Πώς τα LEADER/CLLD μπορούν να στηρίξουν τα Έξυπνα Χωριά](#): Μια σύντομη παρουσίαση που διερευνά τον πιθανό ρόλο των LEADER/CLLD στη στήριξη της εφαρμογής των Έξυπνων Χωριών (καταρτίστηκε από τη θεματική ομάδα του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά)
- [Πώς να υποστηρίξετε στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών που ενισχύουν αποτελεσματικά τις αγροτικές κοινότητες](#): Προκαταρκτικές κατευθύνσεις για τον τρόπο στήριξης των Έξυπνων Χωριών, τώρα και στο μέλλον

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 για τη μετάφραση στα ελληνικά του πρωτότυπου αγγλικού κειμένου.